

Vaše č. j. 1234-2026-UVCR
Č. j. KVOP-3298/2026/S
Brno 22. ledna 2026

Připomínky veřejného ochránce práv a ochránce práv dětí

k návrhu Plánu legislativních prací vlády na zbývající část roku 2026

Vypořádáním připomínek jsou pověřeny:

Mgr. Bc. Jana Kvasnicová, Ph.D. (542 542 334, kvasnicova@ochrance.cz)

Mgr. Michaela Glozygová, LL.M. (542 542 264, glozygova@ochrance.cz)

Mgr. Klára Ille (542 542 304, ille@ochrance.cz)

KONKRÉTNÍ PŘIPOMÍNKY

Plán legislativních prací vlády na zbývající část roku 2026 navrhuje doplnit o následující legislativní úkoly:

- (1) legislativní úkol ministra financí předložit návrh zákona, kterým se mění zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů,
- (2) legislativní úkol ministra vnitra předložit návrh zákona, kterým se mění zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- (3) legislativní úkol ministra práce a sociálních věcí předložit návrh zákona o ochraně dětí a podpoře rodin,
- (4) legislativní úkol ministra práce a sociálních věcí předložit návrh zákona o profesionální péči o děti.

Předkladatel	Název legislativního úkolu	Cíl návrhu právního předpisu
MF	Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.	Snížit výši soudního poplatku za podání odvolání ve věcech ochrany před diskriminací a dorovnat ji ke stávající výši soudního poplatku za podání antidiskriminační žaloby.
MV	Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů.	Pověřit Ministerstvo vnitra nebo jiný ústřední orgán státní správy (dle dohody vlády) tím, aby sjednocoval postup veřejné správy a vydával metodická doporučení v době mimořádných situací.

MPSV	Návrh zákona o ochraně dětí a podpoře rodin.	Vytvořit nový komplexní právní předpis a tím změnit stávající systém péče o ohrožené děti.
MPSV	Návrh zákona o profesionální pěstounské péči.	Vytvořit nový institut profesionální pěstounské péče, který umožní zajistit náhradní rodinnou péči i pro děti se specifickými potřebami a sourozeneckým skupinám.

PODROBNÉ ODŮVODNĚNÍ JEDNOTLIVÝCH BODŮ

A. Nové legislativní úkoly

1. Změna zákona o soudních poplatcích (zákon č. 549/1991 Sb.)

Od roku 2017 platí oběti diskriminace za podání antidiskriminační žaloby soudní poplatek ve výši 1 000 Kč (položka 40 sazebníku poplatků). Pokud ale oběť diskriminace nesouhlasí s rozhodnutím o antidiskriminační žalobě, musí za odvolání zaplatit i několikanásobně více než za žalobu. Poplatek za odvolání se totiž stále určuje stejně jako pro běžné žaloby na náhradu nemajetkové újmy v penězích (2 000 Kč plus 1 % z částky přesahující 200 000 Kč). To odporuje pravidlu, že se za podání odvolání hradí v zásadě stejný soudní poplatek jako za podání žaloby (položka 22 sazebníku poplatků).

Tak jako má každý, kdo se cítí být diskriminován, právo se u soudu domáhat, aby bylo upuštěno od diskriminace, aby byly odstraněny následky diskriminačního zásahu a aby mu bylo dáno přiměřené zadostiučinění, má každý právo se proti rozhodnutí soudu odvolat, považuje-li je za nesprávné či nespravedlivé. Institut odvolání je tak součástí soudní ochrany před diskriminací, jež musí být dostupná všem, kteří se cítí být poškozeni méně příznivým zacházením, a to bez ohledu na výši majetku.

Snížení výše poplatku za odvolání ve věcech ochrany před diskriminací a její dorovnání ke stávající výši soudního poplatku za podání antidiskriminační žaloby je nezbytné k odstranění jedné z bariér, jež obětí diskriminace brání v přístupu ke spravedlnosti.¹ Takový postup by byl vhodný i vzhledem k ustálené judikatuře Ústavního soudu.² A konečně, z několikaleté písemné komunikace mezi veřejným ochráncem práv a Ministerstvem spravedlnosti vyplývá, že ministerstvo nastíněnou změnu nerozporuje.

1 Výzkum veřejného ochránce práv *Diskriminace v ČR: oběť diskriminace a její překážky v přístupu ke spravedlnosti* ze dne 27. února 2015, sp. zn. 46/2014/DIS [online]. Kancelář veřejného ochránce práv [cit. 2026-01-22]. Dostupné z: https://www.ochrance.cz/uploads-import/ESO/CZ_Diskriminace_v_CR_vyzkum_01.pdf.

2 Viz náleží Ústavního soudu ze dne 23. dubna 2019, sp. zn. I. ÚS 1415/18, N 70/93 SbNU 345.

Již Výroční zpráva o činnosti veřejného ochránce práv za rok 2022³ obsahovala doporučení přijmout tuto změnu. Také ji veřejný ochránce práv navrhl doplnit do Plánu legislativních prací vlády, nejprve na rok 2024 a poté i na rok 2025. Přesto vláda odpovídající legislativní úkol do těchto plánů nezařadila.

Z dřívějších vyjádření Ministerstva spravedlnosti a Ministerstva financí vyplynulo, že gestorem zákona o soudních poplatcích je Ministerstvo financí. **Navrhujeme tedy doplnit do plánu související legislativní úkol ministra financí**, nikoli ministra spravedlnosti, ač se dá očekávat jeho nemalý podíl na řešení nastíněného problému.

2. Změna krizového zákona (zákon č. 240/2000 Sb.)

Během pandemie COVID-19 měli občané potíže s uplatňováním svých práv a s vyřizováním záležitostí na úřadech. Úřady nepostupovaly jednotně, neinformovaly dostatečně o svém omezeném provozu a také znevýhodňovaly některé skupiny osob při komunikaci na dálku.

Ze zjištění veřejného ochránce práv vyplynulo, že se postupy úřadů výrazně a nedůvodně lišily. Veřejný ochránce práv proto vládě doporučil, aby uložila Ministerstvu vnitra (nebo jiné veřejné instituci) povinnost sjednotit postupy veřejné správy a poskytovat metodická doporučení během mimořádných situací.⁴ Toto doporučení se objevilo i v Hodnotící zprávě k výsledkům kontrol výkonu přenesené a samostatné působnosti svěřené orgánům obcí, krajů a hlavního města Prahy za léta 2020–2022.

Ministr vnitra konstatoval, že nepovažuje za vhodné řešit situaci jen dílčí novelou krizového zákona. Přislíbil ale, že ministerstvo naše doporučení zapracuje do návrhu nové legislativy v oblasti krizového řízení,⁵ na níž, dle Hodnotící zprávy za léta 2020–2022, intenzivně pracuje.⁶

Protože žádný takový návrh nebyl dosud předložen, **navrhujeme doplnit do plánu související legislativní úkol ministra vnitra.**

3 Výroční zpráva o činnosti veřejného ochránce práv za rok 2022 [online]. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, 2023 [cit. 2026-01-22]. ISBN 978-80-7631-087-2, s. 12. Dostupná z: https://www.ochrance.cz/dokument/zpravy_pro_poslaneckou_snemovnu_2022/vyrocní-zprava-2022.pdf

4 Doporučení veřejného ochránce práv ze dne 11. července 2022, sp. zn. 14/2022/SZD. Dostupné z: <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/10640>.

5 Srov. Programové prohlášení vlády z ledna 2022, část Vnitřní bezpečnost a veřejná správa (Bezpečnost). Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/programove-prohlaseni-vlady-193547/>.

6 Str. 65 a 68 Hodnotící zprávy k výsledkům kontrol výkonu přenesené a samostatné působnosti svěřené orgánům obcí, krajů a hlavního města Prahy za léta 2020–2022. Dostupná z: <https://mv.gov.cz/clanek/hodnotici-zprava-k-vysledkum-kontrol-vykonu-prenesene-a-samostatne-pusobnosti-sverene-organum-obci-kraju-a-hl-m-prahy-za-leta-2020-2022.aspx>

3. Návrh zákona o ochraně dětí a podpoře rodin

Ministerstvo práce a sociálních věcí připravuje od roku 2022 nový zákon o ochraně dětí a podpoře rodin. Stávající právní úprava je totiž dlouhodobě nevyhovující. Neodpovídá ani novým požadavkům v kontextu zakotvení zákazu umístování malých dětí do ústavních zařízení (do 4 let s účinností od 1. 1. 2025, do 7 let s účinností od 1. 1. 2028). Dosud však nepředložilo paragrafové znění. Existují pouze věcné teze.

[Souhrnná zpráva ze systematických návštěv dětských domovů pro děti do 3 let věku](#) za rok 2024 obsahuje doporučení veřejného ochránce práv, aby ministerstvo urgentně předložilo vládě komplexní změnu systému péče o ohrožené děti (doporučení č. 7). To se doposud nestalo.

V Plánu legislativních prací vlády na rok 2026 návrh zákona o ochraně dětí a podpoře rodin chybí. **Navrhujeme proto jeho doplnění o související legislativní úkol ministra práce a sociálních věcí.**

4. Návrh zákona o profesionální pěstounské péči

Ministerstvo práce a sociálních věcí již od roku 2024 avizuje přípravu nového zákona o profesionální pěstounské péči. Systém zprostředkované pěstounské péče podle zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, totiž nedokáže pokrýt potřeby všech dětí, zejména dětí se specifickými potřebami a sourozeneckých skupin. Proto dlouhodobě panuje shoda na nutnosti doplnění systému zprostředkované pěstounské péče o nový institut tzv. profesionální pěstounské péče, a to samostatným právním předpisem. Potřeba zakotvení profesionální pěstounské péče je urgentní právě v kontextu zákazu umístování malých dětí do ústavních zařízení (do 4 let s účinností od 1. 1. 2025, do 7 let s účinností od 1. 1. 2028).

V Plánu legislativních prací vlády na rok 2026 návrh zákona o profesionální pěstounské péči či alespoň návrh jeho věcných tezí chybí. **Navrhujeme proto jeho doplnění o související legislativní úkol ministra práce a sociálních věcí.**

JUDr. Stanislav Křeček v. r.
veřejný ochránce práv

JUDr. Vít Alexander Schorm v. r.
zástupce ochránce práv dětí

Vážený pan
JUDr. Jeroným Tejc
ministr spravedlnosti a předseda Legislativní rady vlády
Úřad vlády České republiky
nábřeží Edvarda Beneše 128/4
118 00 Praha 1 - Malá Strana

Prostřednictvím elektronické knihovny eKLEP.